

Μαριάννα Τζιαντζή

Σχεδόν τίποτα δεν έχουμε μάθει για τη δολοφονία των τριών γυναικών στον Έβρο. Οι (φτωχοί) αλλοδαποί, οι πρόσφυγες, οι μετανάστες παρουσιάζουν τηλεοπτικό ενδιαφέρον μόνο αν είναι οι δράστες, όχι τα θύματα κάποιου εγκλήματος.

Οι τρεις προσφυγοπούλες που βρέθηκαν δολοφονημένες σ' ένα χωράφι κοντά στο Διδυμότειχο δεν έγιναν πρωτοσέλιδο, ούτε πρώτη είδηση στα δελτία ειδήσεων. Και μάλλον το τριπλό αυτό έγκλημα δεν θα αποτελούσε το θέμα κάποιου αστυνομικού μυθιστορήματος «αγγλικού τύπου», όπου ο ιδιοφυής ντετέκτιβ καλείται να λύσει το μυστήριο.

Ελάχιστα γνωρίζουμε για τις συνθήκες κάτω από τις οποίες οι τρεις γυναίκες βρήκαν το θάνατο, ενώ και αυτά τα λίγα που γνωρίζουμε προέρχονται από κρατικές πηγές: από την αστυνομία, από την έκθεση του ιατροδικαστή, από τις δηλώσεις του τοπικού κοινοτάρχη. Δηλαδή οι «δημοσιογραφικές πληροφορίες» δεν είναι προϊόν ανεξάρτητης δημοσιογραφικής έρευνας, αλλά αυτά που οι ίδιες οι αρχές άφησαν να διαρρεύσουν. Το ενδιαφέρον της ελληνικής κοινής γνώμης είναι εξαιρετικά περιορισμένο, αφού δεν ξέρουμε ούτε την εθνικότητα, ούτε τα ονόματα των θυμάτων. Εικάζεται όμως ότι πρόκειται για μια μητέρα και τις δύο έφηβες κόρες της. Από πρώτη ματιά, αυτό το τριπλό έγκλημα δεν φαίνεται να έχει ρατσιστικά κίνητρα και, επομένως, πιθανότατα να πρόκειται για μια «ενδο-ισλαμική» ή «ενδο-προσφυγική» υπόθεση.

Στο αριστουργηματικό μυθιστόρημα του Έρικ Άμπλερ *Η μάσκα του Δημητρίου*, γραμμένο στις παραμονές του Β' Παγκόσμιου Πολέμου, ο συγγραφέας ειρωνεύεται το παραδοσιακό βρετανικό μυθιστόρημα. Εκεί, το έγκλημα συμβαίνει στον πύργο ενός λόρδου γαιοκτήμονα, όπου βρέθηκαν καλεσμένοι ένας απόστρατος συνταγματάρχης από την Ινδία, ο τοπικός εφημέριος, κάποιος επίδοξοι κληρονόμοι, ένας γιατρός, ένας εκκεντρικός καλλιτέχνης. Ο Ηρακλής Πουαρό καλείται να εξιχνιάσει το φόνο ανακρίνοντας τους καλεσμένους, τον μπάτλερ, την οικονόμο, τις καμαριέρες κ.λπ. και μελετώντας με προσοχή το κτήριο και τους κήπους του.

Όμως στην πραγματική ζωή, όπως μας υπενθυμίζει ο Άμπλερ, ο τόπος του εγκλήματος δεν είναι διόλου φαντασμαγορικός – και στην προκειμένη περίπτωση είναι ένα χωράφι στον Έβρο, πολύ κοντά στο ποτάμι. Εκεί που ο Πουαρό θα λάσπωνε τα καλογουαλισμένα του παπούτσια, ενώ κανείς δεν θα του ανέθετε τη λύση του μυστηρίου, αφού συνήθως ο πελάτης του διάσημου μυθιστορηματικού ντετέκτιβ είναι κάποιος συγγενής του θύματος.

Οι τρεις νεκρές γυναίκες είναι μια μικρή υποσημείωση σε έναν πολύ μακρύ κατάλογο άγνωστων νεκρών

Δεν έχω τις απαραίτητες γνώσεις, δεν έχω και εικόνα για να κρίνω την επάρκεια των αστυνομικών που έχουν αναλάβει την υπόθεση. Όμως το σίγουρο είναι ότι η πίεση της κοινής γνώμης για να βρεθεί ο δολοφόνος ή οι δολοφόνοι είναι μηδαμινή. Οι τρεις νεκρές γυναίκες είναι μια μικρή υποσημείωση σε έναν πολύ μακρύ κατάλογο άγνωστων νεκρών, παιδιών και ενηλίκων. Όμως οι γυναίκες αυτές δεν πάτησαν σε νάρκη, δεν πνίγηκαν στο Αιγαίο, δεν πέθαναν από ασφυξία ή από σύγκρουση μες στην καρότσα ενός φορτηγού. Και ένα ερώτημα είναι πώς βρέθηκαν μόνες στην ερημιά; Ποιος τις άδειασε, ποιος τις παρέσυρε εκεί;

Οι δολοφονίες, οι ληστείες και γενικά τα εγκλήματα δεσπόζουν στα δελτία ειδήσεων των περισσότερων καναλιών. Η δημοσιογραφία του φόβου πουλάει. Οι (φτωχοί) αλλοδαποί, οι πρόσφυγες, οι οικονομικοί μετανάστες παρουσιάζουν τηλεοπτικό ενδιαφέρον μόνο αν είναι οι δράστες, όχι τα θύματα. Και όταν τσακώνονται άγρια, μαχαιρώνονται ή σκοτώνονται μεταξύ τους (που και αυτό συμβαίνει) η είδηση λειτουργεί για να υπενθυμίσει στους τηλεθεατές ή τους αναγνώστες ότι η Ελλάδα «έγινε ξέφραγο αμπέλι».

Δεν υποστηρίζω ότι ο θάνατος δύο εφήβων και της μητέρας τους είναι τραγωδία ενώ ο χαμός εκατοντάδων, χιλιάδων γυναικών είναι στατιστική. Όμως αν μάθουμε ή μάλλον αν οι ίδιοι οι πρόσφυγες μάθουν ποιοι και πώς σκότωσαν τις τρεις γυναίκες, ίσως καταστεί δυνατό να αποφευχθούν παρόμοια εγκλήματα στο μέλλον. Γιατί η ίδια η Άγκαθα Κρίστι, παρά την προτίμησή της για τους εκλεπτυσμένους τόπους των φανταστικών εγκλημάτων της, έλεγε ότι «ο φόνος είναι εύκολος». Μόνο που αυτή η πρόταση είναι μισή· καθώς η ίδια πρόσθεσε: «για όποιον έχει ήδη σκοτώσει μία φορά».

Ούτε ο Ηρακλής Πουαρό, ούτε η Μις Μαρπλ, ούτε ο Φίλιπ Μάρλοου, ούτε η ομάδα του CSI θα ταξιδέψουν ως τον Έβρο για να βρουν την αλήθεια. Ας μη ζητάμε πολλά. Οι φτωχοί

πρόσφυγες δεν είναι μόνο παιδιά ενός κατώτερου Θεού, αλλά και αντικείμενο έρευνας ενός κατώτερου ντετέκτιβ.

Δημοσιεύθηκε στο ΠΡΙΝ, 21.10.2018